

ARCOK A MESZK SZAKMAI TAGOZATAIBÓL

Elméletcentrikus a szülésznőképzés

A MESZK szülésznői szakmai tagozatát a kezdetek óta Tóth Anna vezeti, aki csaknem négy évtizedes pályája tapasztalatait összegezve úgy véli: a hivatását szerető szülésznő folyamatosan tanul, továbbképzzi magát, igyekszik minél szélesebb tudásra szert tenni. Ennek jegyében több diplomát szerzett, oktatja a fiatalokat, számos szakmai társaság tagja volt, szakmai értekezéseket ír és alapítása óta tagja a kamarának.

– A szakmájában eltöltött több évtized alatt ön szerint hogyan és mennyit változott a szülésznők munkája, státusza, elismertsége?

– 1983-ban vezettem le az első szülést, azóta már egy kisvárosnyi, körülbelül tízezernyi újszülöttet segítettem világra. Pályám kezdetén tíz hónapos volt a szülésznőképzés, a szakmának pedig nem volt valódi presztízse. Akkoriban leginkább orvoscentrikus volt a szüléset, a körülöttük, velük dolgozókat jószerével segítő személyzetként kezelték, akik nem egyenrangú partnereként, hanem az orvos keze alá dolgozó beosztottaként voltak elkönnyelve. A rendszerváltás első éveiben OKJ-s tanfolyamokon képezték a szülésznőket, majd 2006 óta főiskolai végzettség szükséges a hivatás gyakorlásához. A szakdolgozók kamarája 2004-

ben alakult meg, és a kezdetek óta nagyon sokat dolgoztunk azért, hogy alapvető célunk, a szakma főiskolai oktatása, megvalósuljon.

– A hivatás hasznára vált a magasabb követelményrendszer?

– Mindenképpen, noha van némi anomália az egykori elképzelések és a mai valóság között. A főiskolai képzés a szakma elméleti oktatásában feltétlen minőségi előrelépést hozott, ám keveselljük a tényleges gyakorlati oktatást. A leendő szülésznők a főiskolán számos magas színvonalú, tudományos szintű előadást hallgatnak, de ezekből nem tudják elsajátítani a szakma gyakorlati fogásait. Friss diplomával kikerülnek a szülészetre úgy, hogy kevés a gyakorlatuk. Mégpedig azért, mert nincs vagy nagyon kevés alkalmuk van a gyakorlat elsajátítására. Egyrészt, mert az oktatásuk az elméletre helyezi a nagyobb hangsúlyt, másrészt a kórházakban nagyon sok a császármetszés és kevés a természetes szülés. Kamarai tagozatvezetőként egyik célom, hogy a főiskolai képzésben elérjük a gyakorlati oktatás megerősítését és annak hangsúlyosabbá tételét.

– A szülésznőknél is érzékelhető az ágazatra általánosan jellemző tendencia, a dolgozók kedvezőtlen korösszetétele és a létszámhiány?

– Arra való tekintettel, hogy a szüléset a fiatalok között mindig népszerű volt, nálunk csak bizonyos kiséssel jelentkeztek az ágazatra már korábban jellemző létszámgondok, de mára sajnos minket is elérte. A szülészetre ugyan nem jellemző, hogy tömegesen külföldre szerződjenek a szakma gyakorlói, ám az ismert okok miatt sok a pályaelhagyó, a máshová, például a magánellátásba szerződő, és érzékelhetően kevesebb az újonnan belépő. Sok az inaktív munkatársunk is, akik szülési szabadságukat töltik. A 40-50-es derékhad, amely ma hivatásunk legterhelhetőbb közösségének számít, 10 év múlva már nem lesz a rendszerben, friss, fiatal munkaerő-utánpótlás, amely az idősebbek terheit mérsékelhetné pedig nagyon kevés.

– Mostanában lépett életbe az a jogszabály, amely a népszaporulat növelése

érdekében számos pozitív intézkedést helyezett kilátásba a több gyermeket vállaló családoknak. Vajon felkészültek a szülészetek az esetleg tömeges méreteket öltő várandósellátásra, illetve a jelenleginél nagyobb számú szülések levezetésére? Nem történhet meg az, ami a hetvenes évek elején a gyés/gyed bevezetésénél általános tapasztalat volt, hogy a hirtelen megemelkedett szülésszám miatt kismamák feküdtek pótágyon még a folyosókon is?

– Azzal mindenképpen számolni kell, hogy az elmúlt egy-két évtizedben országszerte számos kórházat bezártak, a megmaradt intézményekben is folyamatosan csökkentették az ágyszámokat, így a szülészeteknek is kevesebb ágy jutott. A kórházak modernizálásával szerencsére megszüntették a nagyobb létszámú kórtermeket, a szülészeti osztályok többségén két-három ágyas helyiségeket alakítottak ki, vagyis ezzel is tovább csökkent az ellátható szülők és újszülöttek száma. Igaz, eddig ez a kapacitás elegendőnek bizonyult, hiszen csökkent a szülések száma is. Az tény, hogy a saját munkahelyemen például, a Semmelweis Egyetem Szülészeti Klinikáján évente jelenleg körülbelül négyezer szülés történik, és a jelenlegi létszámmal, az osztály mostani adottságaival ez a szám éppen annyi, amennyit még el tudunk látni, ám ha gyarapszik a születések száma, akkor feltehetően számos gonddal kell majd szembenéznünk. Megoldást jelenthet, hogy a problémamentes eseteknél esetleg bevezethetjük az egynapos ellátást, ami viszont további kérdéseket vethet fel. Ha az újszülöttel hazamegy a kismama, a területileg illetékes gyermekorvosnak, védőnőnek mielőbb látnia kell az újszülöttet, vagyis hamarabb kell elkezdni az otthoni ellátást, ami megfelelő törvényi szabályozást igényel. Eddigi kamarai munkánk egyik fontos eredménye volt az a 2015-ös kormányrendelet, amely nagyobb önállóságot ad munkájukban a szülésznőknek, ugyan csak az otthoni szülés esetében, de reménykedünk benne, hogy a kórházakban is változik a helyzet ezen a téren. Ennek érdekében például szükség volna a főiskolai képzőhelyek nö-

velésére is, mert napjainkban nemcsak a szülészorvosok, hanem a szülésznők is egyre kevesebben lesznek. Szintén a kamarai közreműködésnek köszönhető a másik, 2014-es keltezésű jogszabály is, amely kimondja, hogy a problémamentes várandósokat a terhesség alatt szülésznő is gondozhatja. A végső cél az volna, hogy önállóbb lehessen a szülésznő, hiszen ehhez a jogi háttér már adott, de most úgy látom, erre a fejlesztésre, szakmai továbblépésre várni kell még.

– Ősszel kamarai választások lesznek. Ön a kezdetek, vagyis 2004 óta vezeti a szülésznői szakmai tagozatot. Idén ismét belevág a következő ciklusba, jelölteti magát a tagozatvezetői posztra?

– Számos folyamatban lévő ügyünk, feladatunk van még a tagozatban, amelyeket nem szeretnék lezáratlanul félbehagyni, ezért ezt a következő négy évet még elvállalnám. Jó volna látni a munka eredményét. Arra is gondolnom kell, hogy az utódomról gondoskodjak, akinek átadhatom majd a tizenöt éves kamarai tapasztalatomat, a szakmai kapcsolataimat, hogy sikeresen dolgozhasson majd a jövőben.

A mi tagozatunk különleges helyzetben van, hiszen a szülésznők többsége nehezen tud elmozdulni a munkahelyéről. Ráadásul a szülések kiszámíthatatlansága miatt mondhatnánk azt is, hogy állandóan 0–24 órás szolgálatban van, mert sosem tudja, mikor kell segítenie egy szülőknek. Ebből a „röghöz kötöttségéből” adódóan tagjaink nehezen jutnak el a szakmai konferenciákra, továbbképzésekre, egyéb kamarai eseményekre. Ettől a kötöttségtől függetlenül két konferenciát, egyet tavasszal, egyet pedig ősszel minden évben megtartunk a szülésznőknek az Ápolási Egyesület szervezésében. Arra való tekintettel, hogy viszonylag kis létszámú a tagozatunk, több alkalommal szerveztünk együtt, más tagozatokkal (például a védőnőkkel) rendezvényeket. A továbbképzést e-learning távoktatással próbáltuk megoldani.

Lóránth Ida